

er tilbøielig til at tro, at det er rigtigt, hvad der er sagt — det er Noget, jeg ikke kender og derfor ikke kan benegte —, at Mange have gjort Indskud i Aktieforetagendet uden Forventning om disse høje Renter, alene af Patriotisme, men at det Hele blev sat i Gang alene af Patriotisme, er ikke rigtigt, thi oprindeligt stillede Foretagendet frem slet og ret som et Aktieselskab, der tillige vilde tjene Penge, og deri kan man naturligvis ikke for tænke de Vedkommende. Altsaa, vi sagde fra vor Side, kunne vi faae Sikkerhed for, at Aktieselskabet ikke er et Proformavek, men at Pengene virkelig indbetales, saa er der deri en Garanti, og jeg hæveder og undertegner dette tilrods for, hvad der er sagt andet Steds, at denne Garanti maatte netop indfattes her. Det stod ikke iforveien i Finansministerens Forslag, at Aktieselskabets Udbetalinger skulde gaa igjennem Finansministeren, og ikke heller, at de skulde ske, først efterat der var Attest fra vedkommende Kontrolkommission om, at Arbejderne vare i enhver Henseende gode. Det blev først sat ind i Forslaget af dette Thing; jeg understreger, at netop dette Thing har indsat det og derigjennem søgt en Garanti for, at man kunde være vis paa, eller have en til Visshed grændsende Formodning for, at Aktieselskabet virkelig satte sine Penge ind, og at Foretagendet da havde Levedygtighed. Det var den ene Side af den Garanti, hvorved man søgte at sikke sig. Den anden var den, at man sagde: Vi høre vel, at det siges, at man ogsaa vil gaa sociale Reforme og Omvæltninger i Møde, naar Regerierne indføres. Men vi tro dog tillige at burde sikke os paa anden Maade, og derfor indfattes den sidste Paragraf i Lov af 25de Februar 1876, som saa at sige indeholder eller bærer den hele Reform, og som jeg siden skal vende tilbage til. Denne § 5 siger udtrykkelig, at der maa ingen Penge udbetales, inden en Lov er vedtagen om, at Landarbejderne senest tre Aar, efter at Driften er begyndt ved Sufferogieret, frit kunne raade over deres Arbeidskraft om Løverdagens. Det var de to Garantier for, at Foretagendet var godt, og for at det tillige blev efterfulgt af Reforme, og det var derigjennem Folkethinget gjorde Regning paa, at Pengene kunde komme til at gjøre den Nytte, som det var Meningen, at de skulde. Det maatte jo altsaa være den ærede Finansministerens første Opgave, at Loven virkelig blev udført saaledes, som det var Meningen, at den skulde udføres. Det kunde ikke stilles Finansministeren som Opgave efter denne Lov:

Nr. 1, at Den skulde have et Sufferogeri. Opgaven maatte først være den at skaffe de Betingelser til Stede, som denne Lov krævede; først da var Finansministeren berettiget til at approbere Planer og Overslag. Det er ikke rigtigt, naar det fra anden Side er sagt, at Finansministerens Opgave først og sidst maatte være den at skaffe Den et Sufferogeri — det koste, hvad det koste vilde — thi ellers vilde Den gaa sin Ruin imøde. Finansministerens Opgave maatte først og sidst være den at opfylde Loven af 25de Februar 1876. Finansministeren kan ikke sige: Jeg mener nu det og det er rigtigt og nødvendigt for Fædrelandets Læve og Være, og derfor gjør jeg det. Finansministeren maa gaa ud fra, hvad der er Lovens Mening. Jeg kan i saa Henseende henvise til, hvad Monrad i sin Tid sagde, da en Marineminister beraabte sig paa, at Fædrelandets Læve og Være fordrøede, at man skulde udruste et vist Antal Skibe: „Ministeren glemmer, at der ogsaa er Andre, som have en Forestilling om og Medansvar for, hvad Fædrelandets Læve og Være fordrer.“ Jeg siger altsaa: Finansministerens første Opgave var den at lade Loven af 25de Februar 1876 ske Fyldest. Og hvilke ere nu de Betingelser, denne Lov opstiller. Ja, jeg ser virkelig ikke rettere end at efter Lovens Motiver, som vel at mærke ere Finansministerens egne, er Lovens første Bud: Der skal være et Sufferogeri i Forbindelse med en Mønstreplantage; — thi man mente den Gang, at det gjaldt om, at Beboerne kunde faae et ordentligt Landbrug at se, da de have langt til de omliggende Der, og der er vigtigt, at de blive gode Landmænd — samt 10 Stationer i Forbindelse med Sporveie. Jeg skjønner strengt taget ikke rettere, end at først, naar dette var tilstede, kunde Ministeren, naar man vil tage Loven aldeles punktlig, fuldt ud være berettiget til at approbere Planer og Overslag. Vrede Herrer ville se, at saaledes er Ministeren ikke gaaet frem. Han har approberet Planer og Overslag, uden at Lovens Forudsætninger have været til Stede. Der har ikke været nogen Mønstreplantage, den er gaaet helt ud — hvilket strider mod Motiverne, at et godt Landvæsen var et væsentligt Hensyn. Hvorfor den er gaaet ud, ses ikke; kun det, at man sparede Penge. Dernæst sparer man Damploven, den er i alt Fald midlertidig forsvunden; jeg skal imidlertid ikke dvele videre ved den, det haaber jeg, at den ærede Ordfører for det andet Mindretal vil gjøre; han har